

Anul: 1994

Cod RAN: 11851.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Vasile Boroneanț, Peter Hügel, George Pascu Hurezan, Marius Barbu

Instituții: Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București, Complexul Muzeal Arad, Complexul Muzeal Arad, Complexul Muzeal Arad

Cercetările arheologice de la Săvârșin

Raport

Au continuat cercetările la poalele dealului "Cetățuia" în sectorul de sud-est. Prin extinderea săpăturii în suprafață și prin trasarea unei secțiuni perpendiculare pe curbele de nivel au putut fi clarificate unele aspecte privind evoluția în timp și spațiu a așezării. Astfel, în prima fază (sec. IV a.Chr.) se formează nucleul așezării la poalele dealului (sector sud-est), pe malul nordic al Mureșului. Din această perioadă cunoaștem exclusiv locuințe de tip bordei, precum și o necropolă de incineratie. În faza următoare (sec. III-II a.Chr.) așezarea s-a întins spre nord incluzând locuințe de tip semibordei, precum și un atelier metalurgic. În ultima fază (sec. I a.Chr. - I p.Chr.), cea de maximă înflorire, așezarea înconjoară întreg dealul. Alături de locuințe semiîngropate, apar acum și locuințe de suprafață, unele așezate pe terase artificiale, amenajate pe coastele mai line ale dealului; până la ora actuală au putut fi depistate trei "etaje" de terase. Indiferent de tipul locuințelor, ele au avut, fără excepție, doar o singură încăpere, mai mică în cazul bordeielor (media 2,50 x 3 m) și mai mare în cazul locuințelor de suprafață (medie 2,90 x 3,40 m). Podele luate și vetre de foc au fost descoperite doar în locuințele semiîngropate și de suprafață, la fel și fragmente ale pereților de chirpic.

Materialul descoperit în interiorul locuințelor constă, aproape exclusiv, din fragmente ceramice; 80 % din acestea sunt lucrate cu mâna, iar 70 % din întreaga cantitate reprezintă ceramică de uz comun, cca. 15 % sunt fructiere. Piese de metal sunt relativ puține și provin din atelierul metalurgic (lupe, unelte), dar și locuințe (unelte, arme, obiecte de podoabă), majoritatea provin, sub aspect cronologic, din fazele III și II.

Arad - Centru (săpături de salvare)

Cu ocazia unor lucrări de excavație efectuate de ROMTELECOM în vara anului 1994 pe bulevardul Revoluției, în centrul municipiului Arad, au apărut numeroase fragmente ceramice - preistorice, medievale și moderne. În momentul în care una dintre "casetele" săpate (în dreptul imobilului cu nr.85) a atins un consistent strat de arsură, situat la 2,7 m sub actualul nivel de călcare, am inițiat o săpătură de salvare de mică amploare. Astfel a fost secționat un semibordei, sub dărâmurile pereților săi de chirpic fiind descoperit scheletul unui copil de cca. 6 ani, întins într-o poziție contorsionată pe podeaua lutuită a locuinței. Sub același strat de dărâmură, dar în profilul "casetei" au apărut o tibie și câteva metatarsiene de adult. Ceramica reolată poate fi încadrată în două categorii: cărămizie și neagră canelată, ambele lucrate cu mâna. Reține atenția un vas-biberon aproape întreg. Puternicele urme de arsură indică o distrugere violentă a locuinței care a îngropat sub dărâmurile ei un copil și un adult. Nu poate fi vorba de îngropare rituală sub vatră. Pe baza ceramicii, locuirea poate fi datată în Hallstatt timpuriu (B2) fiind astfel contemporană cu depozitul de bronzuri de la Hotel "Astoria" (situat la cca. 100 m. mai la nord), precum și cu alte descoperiri din zona centrală a municipiului care circumscriu o relativ întinsă așezare hallstattiană situată sub vatra actualului oraș.

CLADOVA, județul Arad (campaniile 1993-1994); V. Boroneanț, M.I.A.M.B.; P. Hurezan, P. Hügel, Muzeul Județean Arad

Campaniile 1993-1994 de la Cladova - "Dealul Carierei" au avut ca principale obiective secționarea valului de pământ pe latura de nord a fortificației, precum și extinderea săpăturilor în zona centrală a sitului. Valul de pământ încă se mai păstrează pe o înălțime de cca. 2,5 m și o lățime de 20 m. În zona cercetată, lucrările de fortificare au suprapus o locuință hallstattiană, semiadâncită, situată în buza pantei naturale. Primele lucrări de fortificare datează din epoca dacică (sec. II a.Chr.) perioadă în care panta a fost înălțată. Din această fază se păstrează doar miezul unui val întărit cu bolovani. Peste acesta s-a ridicat un val din pământ bătut în jurul unui schelet de bârne databil în sec. X-XII (analogie evidentă cu Vladimirescu). În partea exterioară a valului pot fi precizate puternice urme de arsură care indică o distrugere violentă. Într-o fază ulterioară distrugerii în panta dinspre interiorul fortificației a fost tăiată o locuință a cărei podea de chirpic s-a așezat peste un "pat" de fragmente ceramice dintre care unele au marcă de olar. În ultima fază, valul a fost supraînălțat și lățit "înghițindu-l" pe cel din faza anterioară, inclusiv locuința menționată. Vechiul schelet de bârne a fost dezafectat. O monedă de la 1172, descoperită în mantaua valului, asigură un terminus post quem pentru datarea acestei faze.

În zona centrală a promontoriului au fost depistate două ateliere-locuință, resp. Loc.at. 4 (3,50 x 6,70 m) și la 12 m sud de aceasta Loc.at. 5 (3,50 x 5,50 m). Ambele sunt adâncite în pământ, resp. stâncă, cu cca. 1 m față de nivelul de călcare din epocă. Din bogatul material arheologic recoltat (ceramică, arme și unelte din fier, piese de harnașament, podoabe din argint, bronz și os) reține atenția în mod deosebit un inel sigilar din argint, cu motivul florii de crin, anepigraf, descoperit în Loc.at. 4. Analogiile din zonă îl plasează din punct de vedere cronologic la începutul sec. XIII, perioadă din care datează și complexul manufacturier.

În partea central-sudică a sitului au fost reluate cercetările asupra clădirii de piatră și a cimitirelor ce o înconjoară. Construcția, ale cărei ruine s-au păstrat până astăzi, suprapune amprente de ziduri scoase aparținătoare unei clădiri cu un plan și dintr-o epocă neprecizabile încă, precum și un strat răvășit de dărâmătură din care provin cărămizi romane cu ștampilele coh. II Flavia Commagenorum și Leg. XIII Gemina.

În diferitele faze de existență, clădirea și-a schimbat atât planul, cât și funcționalitatea. Astfel, unei construcții de piatră cu plan pătrat (13,50 x 7,50 m) i s-au adăugat o absidă semicirculară, largă, spre răsărit și un zid despărțitor în interior care delimitează un mic pronaos (lat de 2 m), astfel rezultând planul unei biserici (18 x 7,5 m din interiorul zidurilor de incintă). Diferitele adăugiri se deosebesc de structurile inițiale, cu care de altfel nici nu se ȣes, atât prin tehnica de construcție, cât și prin lățimea zidirii. Intrarea, situată pe latura de vest, a fost la rândul ei înălțată cu 25 cm. În faza finală s-a revenit la planul pătrat prin dezafectarea absidei.

Cele 52 de morminte (M 99-151) descoperite în jurul clădirii aparțin de trei cimitire suprapuse. Primul cimitir cuprinde cel mai mare număr de morminte, adulți de ambele sexe și copii, el putând fi datat pe bază de monede și inventar la sfârșitul sec. XI și începutul sec. XII. Peste un șir de morminte ale acestui cimitir a fost construită incinta de vest a primei clădiri de piatră. Al doilea cimitir, contemporan cu faza a doua a clădirii (biserica) include exclusiv morminte de bărbați databile, pe bază de monedă, la sfârșitul sec. XIII și sec. XIV. Ultimul cimitir, însumând cel mai redus număr de morminte, toate înhumări în sicriu, este contemporan cu ultima fază a clădirii (sec.XV-XVI).

Informații suplimentare online

[Raportul 113 din cronica.cimec.ro](http://raportul113dinronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pehartă.folosindMapserverCimec.ro)
